

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Quodnam sit Theologiæ objectum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUINTA.

Quodnam sit Theologia objectum.

I. **O**BJECTUM, ut in Logica dixi, est quasi *obex actum*, quod, se illis objiciendo, eisdem sistata terminet, ne in incertum vagentur. Ut verò objecta singula singulos actus, ita certa objectorum series singulas scientias, quæ ex variis semper actibus coaliscunt, sistit, certisque limitibus coercet. Ex nullo proinde melius, quam ex objecti cognitione, scientia innoscit; ut ergo Theologiæ naturam ac proprietates clarius dignoscamus, omnium primò de illius objecto inquirendum.

II. Ulteriùs ex Logica notandum, Objectum esse triplex, *Aggregationis, Attributionis, & Principale*. *Aggregationis* objectum, seu totale, est illud omne de quo in scientiâ aliqua tractatur, estque aggregatum quoddam ex omnibus partialibus objectis conflatum. Unde sicut Objectum Aggregationis Logicæ vocatur *Ens Logicum, Physicæ Ens Physicum, &c.* ita Objectum Aggregationis Theologiæ est *Ens Theologicum*, illa nimirum omnia, de quibus in Theologia instituitur disputatio, quantumvis inter se maxime diversa.

III. Objectum Attributionis illud est, de quo in aliqua scientiâ agit, & ad quod cætera omnia referuntur, quæ in illâ scientiâ tractantur. Objectum denique *Principale* alicujus scientiæ est dignissimum & nobilissimum objectum de quo in illâ disputatur; non tamen semper est Objectum Attributionis, cum reliqua omnia illius scientiæ objecta ad illud non referantur. Sic Objectum Principale librorum de Cælo sunt Intelligentiæ, sphaerarum cælestium motrices, non tamen sunt horum librorum Objectum Attributionis; nec enim aliæ quæ in illis libris tractantur, ad Intelligentiarum, sed hæc ad aliorum cognitionem in tractatu illo ordinantur, eoque solum fine de Intelligentiis ibidem agit, ut inde cælestium globorum motus, mutuique concursus & occurfus melius dignoscantur. Videatur Logica locis citatis, ubi quo pacto Objectum differat à subiecto, aliæque ad objecti notitiam spectantia, fuse disputantur; hic namque ea repetere, nec otium est, nec animus.

IV. *Prima Conclusio:* Objectum *Principale* Theologiæ est Deus. Nulla hac de re esse potest controversia, cum constet, Deum cætera quæ in Theologia tractantur, infinitis gradibus excedere, utpote qui & rerum omnium creaturarum perfectiones longè eminentiori modo in se contineat, & alias insuper sibi proprias superaddat, quæ in nullâ, quantumvis perfectâ creaturâ, reperiri possunt.

V. *Secunda Conclusio:* Deus etiam est Objectum Attributionis Theologiæ: ita auctores communiter, secuti S. Thomam hic *Q. 1. a. 7.* remque bene declarat P. Franciscus Vekenus hic, *Disp. 1. cap. 2. n. 8.* Ratio est, quia ut n. 3. notavimus, illud est Objectum, seu subiectum Attributionis alicujus scientiæ, de quo in scientiâ illâ differitur, & ad cujus cognitionem cætera omnia quæ in illâ tractantur, referuntur, sed & de Deo in Theologia tractatur, (quod ipsum Theologiæ nomen sonat, Theologia enim idem est, ut supra diximus, ac *de Deo sermo*) & cætera omnia, de quibus in hac scientiâ disputatur, ad Deum referuntur, vel tanquam ad Principium, vel finem, ut constat, Ergo.

VI. Dices primò: in Theologia de vitiis agit & peccatis; hæc autem ad Deum non referuntur, nec tanquam ad principium, cum Deus eorum auctor & causa esse nequeat; nec tanquam ad finem, pec-

cata quippe à Deo avertunt, hominésque ab ultimi finis adeptione impediunt; Ergo omnia de quibus in Theologia tractatur, non referuntur ad Deum.

Respondetur, aliud esse, peccatum ad Deum, aliud, peccati cognitionem ad Dei cognitionem ordinari. Dico itaque, peccati notitiam duobus modis ad pleniorum Dei notitiam conducere, sicque licet non in esse *Entis*, ut aiunt, in esse tamen *scibilis*, ad eum referri. Primò ergo ex peccati & vitii consideratione, virtutis splendor & pulchritudo magis unicuique innotescit, indeque Dei ad virtutis exercitationem excitantis, hortantis, & propositis etiam præmiis invitantis, bonitas & perfectio. Secundò, Dei excellentia & sanctitas non parum ex eo commendatur, quòd rei tam foedæ ac turpis auctor esse non possit.

Dices secundò: Theologiam demonstrare dari Numen aliquod supremum, seu Deum, ejusque existentiam ostendere: nulla autem scientia objecti sui existentiam probat, sed aliunde probatam vel traditam supponit. Resp. Esto à scientia hoc non exigatur ut objecti sui existentiam probet, nil tamen vetat ut id fiat. Imò Aristoteles 2. *Post. c. 1.* docet, ad perfectam rei cuiusque cognitionem, quatuor esse inquirenda: *An sit, Quid sit, Quale sit, & Propter quid sit;* Ergo ab exactâ scientiâ alicujus tractatione alienum non censet, ut in eâ objecti existentia probetur.

Tertia Conclusio: Objectum Attributionis Theologiæ est Deus, *Pr Deus*, seu sub conceptu Deitatis præcisè, & non sub ratione aliqua magis limitata. Ita S. Thomas hic *q. 1. a. 7.* Scotus *q. 3.* Henricus in Summa, a. 19. *q. 1.* Rich. *q. 6.* Prolog. Aureolus *q. de subiecto, a. 4.* Major *q. 7.* Cajet. hic, *q. 1. a. 7.* Capreol. *q. 4. a. 1.* Bannez hic, *q. 1. a. 7.* Canus l. 12. de locis Theol. c. 2. Zumel hic, *q. 1. a. Valen. 1. p. tom. 1. q. 1. p. 3.* Molina hic, a. 7. *Vasq. hic, d. 10. c. 5.* Granada hic, d. 2. n. 10. Tanner. 1. p. *disp. 1. q. 3. dub. 1. n. 7.* Arriaga 1. p. d. 1. *f. 1. subf. 2. n. 8.* & alii. Ratio est: quamvis enim in diversis sui partibus Deum sub variis particularibus rationibus consideret Theologia, ut in prima Parte per modum Creatoris, alibi per modum Salvatoris, Glorificatoris, &c. hæc tamen omnia ad Dei secundum se, ac prædicatorum ejus intrinsecorum, cognitionem pertinent, & ut universa ejus attributa plenè habeamus explorata.

Objicies: Cognitionis quam per Theologiam de Deo acquirimus, ordinatur ulterius, nempe ad eum amandum, seu ad charitatem; Ergo Charitas est objectum Attributionis Theologiæ, & illud in ordine ad quod omnia in Theologia cognoscuntur. Respondetur, licet Theologiæ conclusiones de Deo ejusque perfectionibus aptæ sint ad amorem Dei excitandum, sicut actus omnes potentie cognoscitivæ ad excitandum appetitum, hinc tamen solum sequitur, amorem Dei, seu charitatem, esse finem remotum & extrinsecum Theologiæ, non intrinsecum, quemque directè & primariò intendit: scopus enim illius immediatus & primarius est, ut homines ad Dei, ejusque Attributionum & perfectionum, notitiam inducat. Sicut licet agricultura, seu scientia quam homines habent de terrâ exercendâ, serendis segetibus, herbis & arboribus plantandis, &c. ad humanæ vitæ sustentationem ordinetur, hæc tamen sustentatio non est objectum agriculturæ, nec finis ejus intrinsecus, sed extrinsecus tantum, & remotus, & sine qua tota hæc scientia perfectissimè consisteret.

VII. *Quomodo peccati cognitio ad Dei cognitionem contribuat.*

VIII. *An scientia Objecti sui existentiam probare possit.*

IX. *Objectum Attributionis Theologiæ est Deus, ut Deus.*

X. *Objicitur, Charitatem esse Objectum Attributionis Theologiæ.*